

EØS-midlene: Solidaritet og samarbeid i Europa

EØS-midlene er Norges bidrag til å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i Europa. EØS-midlene skal også styrke kontakten og samarbeidet mellom Norge og mottakerlandene. Fram til 2016 er det satt av 1,79 milliarder euro til ulike programmer og prosjekter. Norges andel utgjør om lag 97 prosent, mens Island og Liechtenstein står for resten av bidraget.

HVA GÅR EØS-MIDLENE TIL?

Den norske støtten er fordelt på viktige områder som både er sentrale for den økonomiske og sosiale utviklingen i de 16 mottakerlandene og hvor det samtidig er potensial og interesse for samarbeid med Norge.

EØS-midlene kanaliseres gjennom 150 programmer i mottakerlandene. Norges støtte bidrar blant annet til:

- Bedre miljøovervåkning og tilpasning til klimaendringene i Europa
- Økt produksjon og bruk av fornybar energi
- Grønn innovasjon og næringsutvikling
- Forsknings samarbeid mellom Norge og mottakerlandene
- Bedre velferdstilbud for fattige og utsatte barn og ungdom
- Bekjempelse av vold mot kvinner
- Politisamarbeid og justisreformer

Norges støtte skal også bidra til å styrke grunnleggende europeiske verdier som demokrati, rettsstat og toleranse. Dette inkluderer å bedre situasjonen for minoriteter, blant andre romfolk. Alle programmer som mottar støtte, skal ivareta hensyn til godt styresett, bærekraftig utvikling og likestilling.

MOTTAKERLAND

(Tall i millioner euro)

Polen	578,1	Hellas	63,4
Romania	306,0	Portugal	58,0
Ungarn	153,3	Estland	48,6
Tsjekkia	131,8	Spania	45,9
Bulgaria	126,6	Slovenia	26,9
Litauen	84,0	Kroatia*	9,6
Slovakia	80,8	Kypros	7,9
Latvia	73,0	Malta	4,5

BAKGRUNN

EØS-midlene er et resultat av at Norge deltar i EUs indre marked gjennom avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS). Avtalen gjør det mulig med fri flyt av varer, tjenester, personer og kapital over landegrensene. EØS-avtalen inkluderer også en felles målsetting om å redusere sosiale og økonomiske ulikheter i Europa. EØS-midlene er Norges bidrag til å redusere disse forskjellene.

SAMARBEID MED NORSKE AKTØRER

Styrking av kontakten og samarbeidet mellom mottakerlandene og Norge er en overordnet målsetting for EØS-midlene. Det legges til rette for at norske frivillige organisasjoner, bedrifter, forskningsinstitusjoner, offentlige etater og andre kan delta. Slikt samarbeid foregår på flere nivåer.

- **I programmer:** Norske fagmyndigheter er involvert i gjennomføringen av flere enn halvparten av programmene. De hjelper også norske aktører som ønsker å delta i samarbeidsprosjekter.
- **I prosjekter:** Under de fleste programmene lyses det ut støtte til enkeltprosjekter hvor norske aktører kan delta gjennom samarbeid med partnere i mottakerlandene.
- Gjennom **bilaterale fond:** Fondene støtter aktiviteter som konferanser, seminarer, studieturer, utvekslinger mm. Dette er en mer fleksibel form for støtte til samarbeid over landegrensene.

Gjennom EØS-midlene har Norge også inngått strategisk samarbeid med blant andre Europarådet og Transparency International som motarbeider korrupsjon.

* Kroatia ble EU-medlem i 2013. Støtten gjennom EØS-midlene gjelder fra juli 2013.

INNSATSOMRÅDER (MILLIONER EURO)

Miljøvern og miljøforvaltning 151,6

- Forbedre forvaltningen av marine ressurser
- Øke beskyttelsen av økosystemer og biologisk mangfold
- Forbedre miljøovervåking og styrke landenes kapasitet til å følge opp EUs miljølovgivning
- Redusere farlig avfall

Tilpasning til klimaendringer og fornybar energi 279,4

- Forbedre energieffektiviteten i bygninger, transport og industrien
- Redusere utslipp av klimagasser
- Øke produksjonen og bruken av fornybar energi
- Utvikle systemer og strategier for å tilpasse seg klimaendringer

Grønn innovasjon og næringsutvikling 190,5

- Realisere grønne forretningsmuligheter
- Utvikle og kommersialisere ny miljøteknologi
- Øke bruken av miljøvennlige produksjonsteknologier

Sivilt samfunn 147,0

- Fremme demokratiske verdier
- Bekjempe diskriminering og sosial ekskludering
- Styrke kapasiteten til frivillige organisasjoner
- Styrke og aktivere ressurser blant sårbare grupper til å løse egne utfordringer

Justissektoren 143,5

- Styrke justissamarbeidet og bekjempe organisert kriminalitet på tvers av landegrensene
- Forbedre tilgangen til rettsvesenet for sårbare grupper
- Bidra til å modernisere kriminalomsorgen
- Bekjempe vold i nære relasjoner

Forskning og utdanningsstipend 169,0

- Styrke forskningssamarbeidet mellom Norge og mottakerlandene
- Øke bruken av forskningsresultater i samfunnsplanleggingen
- Øke utvekslingen av studenter og ansatte mellom mottakerlandene og Norge
- Fremme samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner på alle nivåer

Lokal og regional utvikling 332,5

- Forbedre kvaliteten på barnevern og styrke beskyttelsen av sårbare grupper
- Forbedre tilgangen til og kvaliteten på helse- og omsorgstjenester
- Fremme likestilling
- Styrke kapasiteten og kvaliteten på offentlige tjenester
- Styrke asylforvaltningen (Hellas)

Kulturarv og kulturutveksling 200,0

- Revitalisere viktig europeisk kultur- og naturarv
- Gjøre kulturarv tilgjengelig for publikum
- Fremme dialog og kulturelt mangfold

Anstendig arbeid og trepartssamarbeid 8,0

- Etablere strukturer for sosial dialog mellom myndigheter, arbeidsgivere- og takere
- Fremme likestilling og helse/miljø/sikkerhet (HMS) på arbeidsplassen
- Bekjempe diskriminering i arbeidslivet

SLIK FORDELES STØTTEN

Støtten er øremerket fond og programmer som resultat av forhandlinger mellom Norge og mottakerlandene.

Midlene er konsentrert til sektorer som er sentrale for utviklingen i mottakerlandene og hvor det samtidig er potensial og interesse for samarbeid med Norge.

Egne programoperatører utvikler og administrerer programmer, ofte i samarbeid med en norsk fagetat. Gjennom åpne utlysninger fordeler programoperatørene støtte til enkeltprosjekter.

HVEM KAN DELTA?

Det er lagt til rette for at norske aktører kan delta i programmer, prosjekter og gjennom de bilaterale fondene. Aktuelle norske samarbeidspartnere kan være:

- Nasjonale fagetater
- Fylkeskommuner og kommuner
- Frivillige organisasjoner
- Private bedrifter og offentlige virksomheter
- Utdannings- og forskningsinstitusjoner
- Studenter og pedagogisk personale
- Arbeidslivets parter

I flere programmer er det krav om norsk partner i hvert prosjekt. Norske deltakere kan få dekket sine utgifter. Utenriksdepartementet guider deg til et vellykket partnerskap på www.regjeringen.no/delta.